

آئین لوہر

مجموعہ مقالات آئین گوگری (برادری)
در جامعہ ی بختیاری

دکتر حبیب حسن پور بختیاری

آیین گوگری

مجموعه مقالات آیین گوگری (برادری) در جامعه‌ی بختیاری

(ویژه‌ی سومین همایش آیین گوگری - شهرکرد - خرداد ۱۳۹۳)

به مناسبت بعثت پیامبر اخلاق و برادری حضرت محمد (ص)

به کوشش :

دکتر یحیی حسن‌پور بختیاری

با مقدمه‌ی :

دکتر غفار پوربختیار

سرشناسه	:	حسن پور بختیاری، یحیی، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	آیین گوگری؛ مجموعه مقالات آیین گوگری (برادری) در جامعه بختیاری
مشخصات نشر	:	تهران: تمتی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۴ ص:؛ مصور
شابک	:	978-600-95216-2-3: ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا مختصر
یادداشت	:	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	:	(ویژه ی سومین همایش آیین گوگری شهرکرد خرداد - - ۱۳۹۳): به مناسبت بعثت پیامبر اخلاق و برادری حضرت محمد (ص)
کتابشناسی ملی	:	۳۷۸۳۵۲۳

عنوان: آیین گوگری؛ مجموعه مقالات آیین گوگری (برادری) در جامعه بختیاری

به کوشش دکتر یحیی حسن پور بختیاری

با مقدمه ی دکتر غفار پور بختیار

نشر: تمتی، تهران

نوبت چاپ: اول

شمارگان: یک هزار نسخه

تاریخ نشر: ۱۳۹۴

شابک: ۳-۲-۹۵۲۱۶-۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸

طراحی جلد: سجاد محمودی

شرح پشت جلد: خطاطی از علی شاهولی و نقاشی از بختیار سامه

تایپ و صفحه آرایی: مارال کیانی

ویراستاری: عباس مرادی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: گنجینه مینیاتور

قیمت: ده هزار تومان

www.tamti.ir

نشانی: تهران، میدان انقلاب، نبش خیابان وحید نظری، ساختمان نادر، واحد ۱۲

کدپستی: ۱۳۱۴۶۱۳۸۶۴ تلفن: ۲۷۰ ۱۹۰ ۰۹۱۲

Tamti Book Publisher

..... ۱۵	آسیب شناسی وضعیت برادری در جامعه‌ی بختیاری دیروز، امروز	دکتر فریدون الهیاری
..... ۲۸	برادری از دیدگاه شاهنامه	نوربخش احمدزاده
..... ۳۹	نمودهای واژه‌ی گوگری در قوم بختیاری	فریده انصاری زاده
..... ۴۶	بررسی روابط برادرانه در ایل بختیاری	دکتر غفار پوربختیار
..... ۵۰	کارکردهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آیین برادری (گوگری) در جامعه‌ی بختیاری	دکتر یحیی حسن پور بختیاری
..... ۶۲	برادری از دیدگاه قرآن، احادیث و نمود تاریخی آن در جامعه‌ی بختیاری	زهره حسن پور فر
..... ۷۶	ریشه‌های اساطیری گئو و گئوگری در بختیاری	حسین حسن زاده رهدار
..... ۸۵	بختیاری‌ها در فراز و فرود تاریخ	داود حیدری پیدنی
..... ۱۰۰	آیین برادری (گوگری) در ایل بختیاری	عباس حیدری نوروزی
..... ۱۰۸	در ضرورت و محذورات «گئوهمبهری» برای هر فرد بختیاری	محسن حیدری

- مؤلفه‌های ساختاری وحدت و برادری در نظام اجتماعی و ساختار سیاسی قوم بختیاری ۱۱۴
ناصر حسینی مُنجزی
- آیین گنوگری (برادری) در قوم بختیاری ۱۲۵
سریا داودی حموله
- آسیب شناسی برادری (گوگری) در جامعه‌ی بختیاری و راهکارهای تقویت آن ۱۵۰
گودرز رزمگاه
- جلوه‌هایی از گوگری در فرهنگ مردم (فولکلور) بختیاری ۱۵۶
دکتر عباس قنبری غدیوی
- نگاه مقایسه‌ای به برادری گوگری درآموزه‌های اسلام و فرهنگ بختیاری ۱۶۱
شاهپور عیدی‌وندی
- هیاری یا همیاری در قوم بختیاری ۱۷۵
ظهرا ب مددی
- تساهل و پذیرش اقلیت‌های پناه‌آورده در سایه‌ی آیین برادری بختیاری‌ها ۱۹۲
اسکندر مقصودی
- وقتی برادری (گوگری) یک نیاز است ۱۹۷
قهرمان محمدی
- بنیان گوگری ۱۹۹
عبدالعلی خسروی قائد بختیاری
- برادری از نگاه ملا قلعه‌سردی شاعر بختیاری ۲۰۲
غفور اسکندری سبزی
- سرزمین مو ۲۰۵
سلطان مراد دانشور قلعه‌سردی

۲۰۸	 ایل من
	رامین دانشور قلعه سردی
۲۱۰	 گوگری
	امید داودی
۲۱۲	 همتبارون
	علی محمد حسن پور
۲۱۳	 پیایل
	اسد قریشوندی
۲۱۵	 یادداشت
	جواد خسروی نیا
۲۱۶	 یادداشت
	اسماعیل اسماعیل وندی
۲۱۷	 اسناد و تصاویر

پیشگفتار

با نگاهی به پیشینه‌ی فرهنگ و تاریخ بختیاری در می‌یابیم که ساکنان این سرزمین همانند سایر جوامع دیگر، در طول حیات سیاسی- اجتماعی خویش، موارد بسیاری از مسایل و ارزش های انسانی نظیر: فداکاری، صداقت، محبت، شجاعت، میهمان‌نوازی، غریب‌نوازی، همدلی، برادری، همیاری و موارد و مسایل ضدارزشی دیگری نظیر: جنگ و ستیزهای داخلی (برادرکشی)، قتل‌ها، غارت‌ها، تجاوزها و ... را - که گاه حتی نسبت به خودمان هم روا شده است - در درون خود جای داده‌اند.

پژوهشگران و جامعه‌شناسان بر این اعتقادند که جامعه می‌بایست یکدست نباشد در غیر این صورت باید به سلامت آن شک کرد. بر این اساس هر جامعه‌ای در درون خود ترکیبی است از خوبی‌ها، مهربانی‌ها، برادری‌ها و ... از یک طرف و جنگ‌ها، زشتی‌ها، پلشتی‌ها و ... از طرف دیگر که این خود ضامن حفظ تعادل و نظم موجود در آن جامعه خواهد بود. با نگاهی ژرف‌تر به تاریخ، در می‌یابیم که جامعه‌ی بختیاری نیز در درون خود، ترکیبی از همه‌ی موارد خوب و بد را در درازنای حیات سیاسی- اجتماعی خویش داشته است.

اما با این وجود بسیاری از اهل قلم، فقط به ذکر جنگ و ستیزها پرداخته و از دیگر مسائل انسانی غافل مانده‌اند. پنداری که در زندگی این اجتماع انسانی، چیز دیگری جز ستیز و آویز و جنگ و غارت نبوده است؟! رویکرد این نویسندگان، این سوال را به ذهن کاوشگر نسل جدید متبادر می‌سازد؛ آیا به راستی جامعه بختیاری فقط در حال تقابل و جنگ با خود و جوامع پیرامون بوده است؟! آیا آن چه سرهنری لایارد در سفرنامه‌اش می‌نویسد، حقیقت دارد که: «این مردم دائماً در حال جنگ و ستیز با همدیگر به سر می‌برده‌اند»؟! اگر چنین بوده پس دست‌آورد این جامعه‌ی انسانی، با این سابقه تاریخی در زمینه مسایل فرهنگی، اجتماعی و ... در طول تاریخ چه بوده است؟

اگر چه جنگ و ستیزها جزء لاینفک تاریخ هر جامعه‌ای به حساب می‌آیند، اما به نظر می‌رسد پرداختن و بیان جزئیات آن‌ها که منجر به خانه خرابی‌ها، ویرانی‌ها و ایجاد کدورت در جامعه گردیده است، برای نسل جستجوگر و پرسشگر امروز، نتیجه‌ای جز بدبینی، دوری، جدایی بیش از پیش و سرخوردگی به دنبال نخواهد داشت. ضمن این که جامعه‌ی بختیاری همانند سایر جوامع ایرانی، در طول حیات سیاسی- اجتماعی خویش دارای موارد و جزئیات انسانی متعدد، اتفاقات تاریخی نیکو و افتخارآمیز، باورها و سنن پسندیده بسیاری بوده است که پرداختن به آن‌ها می‌تواند چهره‌ای دیگر از این جامعه، نزد افکار عمومی به نمایش بگذارد.

به یاد داشته باشیم آن‌چه یک جامعه را در نزد همین افکار عمومی، "با فرهنگ" معرفی می‌کند، مجموعه‌ای از آداب و رسوم و سنت‌های نیک، پسندیده و آرمانی است که در آن جامعه رواج دارد و مردم آن جامعه خود را ملزم به رعایت این آداب و رسوم می‌دانند. یکی از این آئین‌ها، آئین برادری (گوگری) است که برگرفته از آموزه‌های دینی و روش و منش آباء و اجداد مردم این سرزمین بوده که نسل به نسل به ما رسیده است. «برادری (گوگری) در واژگان بختیاری، نیروی سودرسان، فریادرس، پهلوان‌صفت و گره‌گشا است»... «آئین برادری (گوگری) در بختیاری، رسمی جاودانه است که تا به امروز به حیات خود ادامه داده است». لذا با توجه به سرعت تغییر و تحولات دنیای امروز، به نظر می‌رسد زمان آن فرا رسیده تا این رسم نیکو را به عنوان قسمتی ارزشمند از فرهنگ جامعه بختیاری، مکتوب نمائیم تا هم مانا و ماندگار گردد و هم آیندگان به این سنت‌ها و آئین‌های نیاکان خود افتخار نموده و در جهت حفظ و پاسداشت آن کوشا باشند.

خوشبختانه چند سالی است به همت جمعی از فرهنگ‌پژوهان و فرهنگ‌دوستان، برنامه‌هایی در زمینه‌های مختلف فرهنگی شکل گرفته است که هدف کلی آن‌ها، پرداختن به آداب و رسوم و سنت‌هایی است که به عنوان میراثی گران‌بها پشتوانه‌ی فرهنگی جامعه‌ی بختیاری بوده است.

آیین برادری (گوگری) یکی از این آیین و سنت‌ها است که سومین همایش آن به منظور نشر و بسط این آیین و تجلیل از مقام کوشندگان راه آن در جامعه بختیاری، در خرداد ماه سال ۱۳۹۳ در استان چهارمحال بختیاری (شهرکرد) برگزار گردید. این همایش خوشبختانه مورد

استقبال گسترده‌ی اهل فرهنگ و قلم قرار گرفت به‌طوری‌که پس از اعلام فراخوان عمومی، تعداد زیادی مقاله به دبیرخانه همایش ارسال گردید که این مقالات در قالب کتاب مجموعه مقالات آیین گوگری (برادری) تقدیم عزیزان می‌گردد.

سخن آخر این که تعلیم قلم و گسترش آن در راستای ارزش‌های جامعه در همه زمینه‌ها، وظیفه تمامی اهل فرهنگ و قلم است و جامعه‌ای که در این راستا نتواند رخدادهای ارزشی خود را در همه زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، حماسی و ... ثبت و به نسل آینده انتقال دهد، نمی‌تواند از تاریخ و فرهنگ و داشته‌های تاریخی و فرهنگی خود حفاظت و حراست نماید.

در پایان لازم است از کلیه‌ی عوامل و دست‌اندرکاران همایش آیین گوگری سال‌های ۹۲-۱۳۹۱ به ویژه: آقایان آکریم ارشدی، آفریدون حسن‌پور و آهرمز کاظمی و همچنین تمامی عوامل اجرایی همایش سال ۱۳۹۳ تشکر و قدردانی نموده و از زحمات آنان سپاسگزاری نمایم. بدون شک پشتگرمی و مساعدت این عزیزان یاریگر ما در این راه بوده است.

دکتر یحیی حسن‌پور بختیاری

دبیر سومین همایش آیین گوگری خرداد ماه شهرکرد

مقدمه

مردم بختیاری در طول تاریخ پر فراز و نشیب کشور عزیزمان ایران همواره نقش مهم و برجسته‌ای در امور سیاسی و اجتماعی ایفا نموده است که در این راستا می‌توان به نقش این مردم در مبارزه با استبداد داخلی و استعمار خارجی اشاره نمود. بنابراین با توجه به این ایفای نقش در امور ایران، شناخت تاریخ و فرهنگ این مردم ضرورت بسیار دارد. یکی از مهمترین ویژگی‌های ایل بختیاری ساختار اجتماعی آن است. ساختار اجتماعی ایل نیز ریشه در ساختار فرهنگی آن دارد. فرهنگ بختیاری نیز ریشه در باورها و اعتقادات آنان دارد. در باور بختیاری‌ها برادر جایگاه و شأن ویژه‌ای دارد. آنان علاقه و محبت زیادی به نسبت برادر دارند و او را مثل خود به حساب می‌آورند. هر چه برای خود می‌پسندند برای برادران خود نیز می‌پسندند و هر چه برای خود نمی‌پسندند برای برادران خود نیز نمی‌پسندند. سود و زیان برادران را همانند سود و زیان خود در نظر می‌گیرند و به حساب می‌آورند و در مقابل هر خطری که برادر را تهدید می‌کند، حاضر می‌شود جان خود را به خطر بیفکند.

حفظ روابط برادرانه و وحدت فامیلی در بین مردمان بختیاری یک باور فرهنگی محسوب می‌شد. بختیاری‌ها برای روابط برادرانه سلسله مراتبی قائل هستند. یعنی اول برادر سپس پسر عمو (عموزاده) سپس خویشاوندان دیگر همچون اعضای تش خود، سپس اعضای تیره‌ی خود و پس از آن اعضای طایفه خود و ... اما متأسفانه همین ساختار جامعه‌ی اقطاعی (segmentary society) ایل بختیاری باعث رویش و گسترش تفرقه در میان بختیاری‌ها گردیده است. یعنی اجزاء و قطعات مختلف بختیاری احتمال جدایی از یکدیگر را داشته‌اند. مثلاً احتمال تفرقه و حتی درگیری در میان دو تیره یا دو طایفه بر ضد یکدیگر وجود داشته است. هر گونه تفرقه و یا اختلافی اگرچه درون‌زا بود، اما می‌توانست توسط دولت مرکزی قاجار و پهلوی و یا به وسیله‌ی ایلات همجوار بختیاری، تقویت و گسترش یابد. این تفرقه و اختلاف که گاهی از سطح بالاترین یعنی دو شاخه هفت‌لنگ و چهارلنگ تا پایین‌ترین سطح یعنی «اولاد» یا «کُر و بوو» به وجود می‌آمد، در بعضی موارد وحدت و برادری را در ایل بختیاری به خطر می‌انداخت. در این میان

وجود نظام‌ها و سازوکارهایی همچون نظام "خین و چو"، نظام "بسته‌کشی" و نظام "ریش-سفیدی" در جلوگیری از تشدید درگیری و اختلاف نقش زیادی ایفا می‌کرد. مثلاً سازوکار خین-وچو در بین بختیاری‌ها از طوایف گرفته تا تیره و تش‌ها به عنوان یک عامل بازدارنده‌ی جنگ داخلی میان بختیاری‌ها عمل می‌کرد. زیرا که هر طایفه یا تیره می‌دانست در صورت مبادرت ورزیدن به جنگ با یک طایفه، طایفه‌ی دیگر که خین‌وچو آن طایفه است، نیز وارد جنگ خواهد شد و معادلات را به هم خواهد زد.

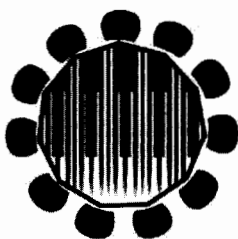
شناخت امور مربوط به برادری و گسترش آن در میان بختیاری‌ها اهمیت و ضرورت دارد. یعنی ما باید بدانیم که رموز و علل حفظ وحدت و برادری در بین بختیاری‌ها در گذشته‌ی دور چه بوده است و چگونه می‌توان این برادری را در عصر حاضر و آینده، حفظ و حتی تقویت نمود. در همین راستا برادر تلاشگر و عزیزمان جناب آقای دکتر یحیی حسن‌پور بختیاری این فکر و اندیشه را در قالب برپایی یک همایش ارزشمند علمی به منصفی ظهور رساند. همایشی که نتیجه آن منجر به ایده‌ی انتشار مقالات در زمینه برادری (گوگری) شد که ایده‌ی بسیار خوبی است. برای دوست ارجمندم آقای دکتر بختیاری و همه‌ی کسانی که علاقه‌مند به گسترش فرهنگ صلح، برادری و دوستی نه تنها در منطقه‌ی بختیاری و کشور عزیزمان ایران بلکه در سراسر جهان می‌باشند، آرزوی موفقیت دارم.

دکتر غفار پوربختیار

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر

بیستم بهمن ماه ۱۳۹۳

بسمه تعالی

فراخوان غیردولتی بررسی سنت و آئین گوگری (برادری) در جامعه‌ی بختیاری*

آرم همایش غیردولتی گوگری (برادری)

سومین همایش غیردولتی آئین گوگری (برادری) در جامعه بختیاری با همکاری آژانس خبری بختیاری (ایبنانیوز)، در نظر دارد به مناسب مبعث پیامبر(ص)، «مجموعه مقالاتی ویژه بررسی سنت و آئین برادری (گوگری) در جامعه‌ی بختیاری» را به کمک همه‌ی پژوهشگران تدوین و منتشر کند.

به مناسبت مبعث پیامبر(ص) و در راستای تحکیم وحدت و برادری در جامعه‌ی بختیاری و تجلیل از مقام کوشندگان راه وحدت و برادری (گوگری) در تاریخ بختیاری، از همه‌ی صاحب‌نظران و فعالان حوزه‌ی مسائل اجتماعی و فرهنگی در منطقه‌ی بختیاری درخواست می‌شود با ارسال مقالات و یادداشت‌های خود، در تدوین این پرونده‌ی فرهنگی و تاریخی مشارکت کنند.

محورهای فراخوان:

الف) «ثبت مشاهدات و "مردم‌نگاری" سنت‌ها و آئین‌های برادری موجود». ثبت مشاهدات و مردم‌نگاری سنت‌ها و آئین‌های مرتبط با مفهوم برادری و گوگری در بختیاری؛ شامل: ۱- کمک به دیگران (هیاری)، ۲- از خود گذشتگی (ایشار)، ۳- قراردادهای اجتماعی (خین‌وچو و...)، ۴- وارها (شیرواره و...)، ۵- همکاری در مسایل فرهنگی - اجتماعی، ۶- همیاری در کوچ (مال‌کنون)، ۷- همکاری اقتصادی در آیین ازدواج (اوزی‌ها)، ۸- همکاری اقتصادی در آیین سوگواری (سر باره‌ها)، و موضوعات دیگر.

* متن حاضر، فراخوانی است که چند ماه پیش از برگزاری همایش در رسانه‌های منطقه‌ی بختیاری شامل استان‌های خوزستان، اصفهان، چهارمحال بختیاری و لرستان منتشر شده است.

ب) «تحلیل تئوریک و تبیین کارکردهای فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی سنت‌ها و آئین‌های برادری».

ج) «آسیب شناسی وضعیت برادری (گوگری) در جامعه‌ی بختیاری دیروز و امروز، و راهکارهای تقویت آن».

گفتنی است این فرخوان مقاله با کمک و همیاری مشترک آژانس خبری بختیاری (ایبنانیوز) و سومین همایش غیردولتی آئین گوگری (برادری) در جامعه‌ی بختیاری که همه ساله به مناسبت مبعث پیامبر(ص) در شهرکرد برگزار می‌شود، شکل گرفته است.

منتخب مقالات دریافتی، به شیوه‌ی تدریجی در ایبنانیوز به نشانی www.ibnanews.ir و سپس در کتاب مجموعه مقالات همایش منتشر خواهد شد. از همه‌ی پژوهشگران دعوت می‌شود مطالب خود درباره‌ی سنت و آئین برادری (گوگری) در منطقه‌ی بختیاری را جهت انتشار ارسال نمایند. آخرین مهلت ارسال مقالات، سی و یکم خرداد ۱۳۹۳ خواهد بود.

آسیب شناسی وضعیت برادری (گوگری) در جامعه‌ی بختیاری دیروز، امروز و راهکارهای تقویت آن

دکتر فریدون الهیاری *

فاطمه رئیسی **

سمیه بختیاری ***

مقدمه

سنت نیک "گوگری" در فرهنگ بختیاری، مقوله‌ی مهمی است که متأسفانه در دوران کنونی به خاطر دگرگونی در ساختار اجتماعی جامعه‌ی بختیاری، از آن غفلت شده است. گوگری در طول تاریخ، یکی از عناصر بنیادین در برقراری نظم، اتحاد و تعامل اجتماعی در جامعه‌ی بختیاری به شمار می‌رود که در اثر افزایش اعتماد اجتماعی میان هم‌وندان شکل می‌گیرد و در افراد نهادینه می‌شود. اعتماد، از پیش شرط‌های اساسی سنت گوگری است. با بسط و گسترش فرهنگ اعتماد می‌توان به جای ارزش‌های منفی مانند دروغ، کلاهبرداری، چاپلوسی، نفاق و غیره، ارزش‌های اخلاقی مثبت مانند صداقت، راستگویی، انصاف، امانتداری، تعهد و شهامت را جایگزین کرد و به عبارت دیگر به کالبد نیمه‌جان فرهنگ گوگری در جامعه‌ی بختیاری حیات دوباره بخشید.

با حاکم شدن روحیه‌ی گوگری و برادری در کنش‌های اجتماعی، تنش‌ها و اختلافات کاسته می‌شود و انسجام و وحدت اجتماعی شکل تازه‌ای به خود می‌گیرد و با استحکام و پایداری بیشتر این روحیه، جامعه‌ی بختیاری می‌تواند رو به رشد و توسعه همه‌جانبه گام بردارد. از این رو نظر به اهمیت اجتماعی و کارکرد مهم گوگری در جامعه‌ی بختیاری می‌توان انتظار داشت که با حاکم شدن دوباره‌ی روحیه و فرهنگ برادری در جامعه، بسیاری از هزینه‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ناشی از کینه‌توزی، حسادت و تفرقه در جامعه کاهش یابد. این پژوهش در

* دانشیار گروه تاریخ دانشگاه اصفهان.

** کارشناس ارشد تاریخ ایران باستان دانشگاه شهید بهشتی.

*** دانشجوی دکتری تاریخ ایران اسلامی دانشگاه اصفهان.

پی آن است که ضمن بررسی و آسیب شناسی وضعیت برادری (گوگری) در جامعه بختیاری دیروز و امروز، راهکارهایی را در جهت تقویت و تحقق فرهنگ برادری در جامعه بختیاری ارائه نماید.

درآمدی بر ساختار اجتماعی - سیاسی ایل بختیاری

ایل بختیاری یکی از مقتدرترین ایلات جنوب ایران است که نقش به سزایی در تحولات تاریخ ایران ایفا نموده است. ساختار اجتماعی - سیاسی ایل بختیاری از الگوی خاصی پیروی می نماید که در طول تاریخ، تغییراتی در آن ایجاد شده است. ساختار اجتماعی - سیاسی بختیاری در واقع، مجموعه‌ای سازمان یافته از اتحاد طایفه‌هایی است که با یکدیگر همبستگی خونی، خویشاوندی نسبی و یا سببی دارند و در یک محدوده جغرافیایی متعلق به ایل زندگی می کنند.

گفتنی است، ساختار اجتماعی و سیاسی ایل بختیاری، نظام منسجمی است که هسته‌ی خانواده (زن و شوهری) به واسطه‌ی آن، به مجموعه‌ی ایل مرتبط می‌شود و نیز به مدد این سازمان، ایل قادر است وظایف ویژه‌ی خود را از جمله جنگ، حفظ امنیت، تقسیم مراتع، کوچ و دامداری انجام دهد (فیروزان، ۱۳۶۲: ۳۴). ایل بختیاری از دوره‌ی صفوی به بعد به دو شاخه‌ی چهارلنگ و هفت‌لنگ تقسیم شده است که به طور عرفی در میان بختیاری‌ها، هر گروه خود را یک ایل می‌دانند. تفکیک دوگانه ایل بختیاری به چهارلنگ و هفت‌لنگ صرفاً یک قرارداد اجتماعی نیست، بلکه تأثیرات عمیقی در فرهنگ، سنت‌ها، ایل‌راه، قلمرو و حتی زبان هر یک از این دو شاخه به همراه داشته است.

هر شاخه‌ی چهارلنگ و هفت‌لنگ به چند طایفه که ریاست هر طایفه با خان و کلانتر بوده و هر طایفه به چند تیره که در رأس هر تیره کدخدا قرار داشت و هر تیره به چند تش که هر تش تحت ریاست ریش‌سفید و هر تش به چندین اولاد که در رأس آن ریش‌سفید قرار داشت و هر اولاد به چند خانوار که هر خانوار تحت سرپرستی رئیس خانوار قرار داشت؛ تقسیم می‌شده است. (صفی‌نژاد، ۱۳۸۱: ۱۳۰-۱۳۱).

تا پیش از قاجار، ایل رهبری واحدی نداشت و یک یا چند خان بر بخشی از ایل نظارت داشتند ولی قدرت و نفوذ چندانی نداشتند. یک خان ممکن بود بر چندین طایفه و تیره رهبری کند و در میان طوایف دیگر تا حدی نفوذ داشته باشد، اما خارج از محدوده‌ی ایل، هیچ قدرتی نداشت و حکومت، او را به رسمیت نمی‌شناخت. در واقع سرزمین بختیاری از لحاظ وسعت، جمعیت و ساختار اجتماعی-سیاسی، یک حکومت کوچک درون حکومت مرکزی بود که به صورت ملوک‌الطوایفی اداره می‌شد. اختلافات درون ایلی و نزاع بر سر قدرت همواره مانع از ایجاد اتحاد میان طوایف و تیره‌ها می‌شد. در واقع، اختلافات درون ایلی بختیاری بین دو شاخه‌ی چهارلنگ و هفت‌لنگ و نیز در میان طوایف و تیره‌ها، همواره نقش مهمی در شکست ایل بختیاری در برابر دیگر ایلات و حکومت مرکزی داشت، چنانکه اختلافات و نزاع‌های درون ایلی موجب شکست علیمردان‌خان اول، ابدال‌خان چهارلنگ و ... گشت. در واقع این امر در طول تاریخ، از مهم‌ترین دلایل عدم تفوق و برتری ایل بختیاری در امر حکومت‌داری بوده است.

در دوره‌ی ناصرالدین شاه، مقام‌های "ایلخانی"، "ایل بیگی" و "حاکم" به طور رسمی وارد ساختار سنتی سیاسی و اجتماعی ایل بختیاری شد و سلسله مراتب ایلی از سرخیل به ایلخان تغییر یافت؛ با این تفاوت که سرخیل تنها در بین ایل بختیاری رسمیت داشت ولی ایلخانی مقامی رسمی و با حمایت و تأیید حکومت مرکزی مشروعیت می‌یافت. صفی‌نژاد در این باره گفته است: «تا سال ۱۳۴۲ ه.ش سرپرست هر ایل را "خان" و با قدرت‌ترین آنها را که یک منطقه‌ی وسیع و پرجمعیت عشایری را سرپرستی می‌کرد "ایلخان" می‌نامیدند. ... خان و ایلخان واژه‌هایی هستند ترکی-مغولی ولی قبل از رواج این دو واژه، ایل را "خیل" و سرپرست ایل را "سرخیل" می‌نامیدند» (صفی‌نژاد، ۱۳۸۱: ۱۳۲). ایلخان بر ایل بختیاری قدرت و رهبری مطلق و بلامنازع داشت؛ اما قدرت او از سه جهت در معرض تهدید قرار داشت. نخست دولت مرکزی، سپس اجزای ایلی و سرانجام قدرت‌های خارجی از جمله دولت انگلیس. عدم تمایل و رضایت هر کدام از سه عنصر فوق می‌توانست از قدرت مطلق و دائمی ایلخانی بکاهد و آن را به قدرتی نسبی، مشروط و ناپایدار مبدل بسازد. (پوریختیار، ۱۳۸۵: ۲۸).

تا منسوخ ساختن مناصب ایلخانی و ایل‌بیگی در اواسط دوره‌ی رضاشاه پهلوی، سیاست کلی برخورد پادشاهان در برابر قدرت‌یابی خوانین و طوایف، سیاست تطمیع و تفرقه‌اندازی بین خوانین و کلانتران بود. در گذشته خان‌ها در رأس ساختار سیاسی و کلانتران و کدخدایان و ریش‌سفیدان به ترتیب بعد از آن‌ها قرار داشتند، اما غیر از ظلم و تعدی مأمورین دولتی نسبت به عشایر، حکام وقت نیز طبق سیاست دیرینه‌ی خود، تخم نفاق و بذر کینه را در بین ایلات و عشایر به‌خصوص خوانین و خانواده‌های رقیب می‌پاشیدند و برای تضعیف قدرت و جلوگیری از اتحاد و اتفاق، آن‌ها را رویاروی یکدیگر قرار می‌دادند. (مکین روز، ۱۳۷۳: ۲۱، پیشگفتار مترجم).

همان‌طور که گفته شد در طول تاریخ، قدرت در جامعه‌ی بختیاری برخلاف جوامع عشایری دیگر، از سطوح و لایه‌های گوناگونی تشکیل شده بود. ساختار تیره‌ای بختیاری که از کوچک‌ترین جزء یعنی خانواده یا بهون (سیاه چادر) تا بزرگ‌ترین آن یعنی شاخه (لنگ) را دربرمی‌گرفت، خود به خود موجب تفرق و پراکندگی قدرت می‌شد. هنگامی که همه‌ی این اجزا با یکدیگر متحد و یکپارچه می‌شدند، ایل یا اتحادیه‌ی ایلی را تشکیل می‌دادند. همچنین غیر از توطئه-چینی حکام و عمال دولتی، از نیمه‌ی قرن نوزدهم به بعد عمال و مأمورین سیاسی انگلیس نیز به نوبه‌ی خود در بختیاری و سایر ایلات جنوب ایران، تحریکاتی انجام می‌دادند و به آتش اختلافات ایلی و خانوادگی دامن می‌زدند. (مکین روز، ۱۳۷۳: ۲۲، پیشگفتار مترجم) ایجاد اختلاف و تفرقه در میان سران ایل با هدف تضعیف ایشان و اختلافات داخلی ناشی از رقابت و حسادت به تدریج از قدرت خان‌ها کاسته و ساختار سیاسی بختیاری‌ها را دچار تغییر کرد.

با نگاهی واقع‌بینانه به تاریخ به‌منظور آسیب‌شناسی جامعه‌ی بختیاری، بزرگ‌ترین آفت‌هایی که در طول تاریخ با این ایل کهن همراه بوده را می‌توان تفرقه، رقابت، قدرت‌طلبی، کینه‌توزی و حسادت برشمرد که سرانجام به دگرگونی در ساختار اجتماعی جامعه‌ی بختیاری منجر شد و هزینه‌ها و صدمات فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جبران‌ناپذیری را بر بدنه‌ی این ایل کهن سال وارد ساخت. درحالی‌که هرگاه هم‌وندان بختیاری سنت گوگری یا برادری را که مایه‌ی اتحاد، همدلی و همبستگی ایل بختیاری می‌گشت به کار می‌بستند، افتخاراتی بی‌نظیر از جمله

شکست هلاکوخان مغول، فتح قندهار در دوره‌ی نادرشاه و برقراری انقلاب مشروطه و... را در صفحات تاریخ رقم زده‌اند.

گوگری در طول تاریخ بختیاری یکی از عناصر بنیادین در برقراری نظم، اتحاد و تعامل اجتماعی در جامعه‌ی بختیاری به‌شمار می‌رفته که بر اثر افزایش اعتماد اجتماعی میان هم‌وندان شکل می‌گرفت. اعتماد از پیش‌شرط‌های اساسی سنت گوگری است، با بسط و گسترش فرهنگ اعتماد می‌توان به جای ارزش‌های منفی مانند دروغ، کلاهبرداری، چاپلوسی، نفاق و غیره، ارزش‌های اخلاقی مثبت مانند صداقت، راستگویی، انصاف، امانتداری، تعهد و شهامت را جایگزین کرد و به عبارت دیگر به کالبد نیمه‌جان فرهنگ گوگری در جامعه‌ی بختیاری حیات دوباره بخشید. با توجه به اهمیت و کارکرد و آثار مثبت روحیه‌ی گوگری (برادری) در جامعه‌ی بختیاری به‌عنوان ضامن توسعه و بقای فرهنگ این قوم، تحقق و ترویج دوباره آن ضرورت می‌یابد. در ادامه به این کارکردها در حوزه‌ی اجتماعی اشاره می‌شود.

کارکرد سنت گوگری در جامعه‌ی بختیاری

سنت گوگری یا برادری در فرهنگ بختیاری را می‌توان مترادف با مفهوم اعتماد اجتماعی در ادبیات جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی دانست که یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اتحاد و پایداری نظم اجتماعی است. مترادف‌های بسیاری از جمله اشتراک، همدلی، تحمل و برادری، وابستگی، اطمینان، اعتقاد، و ثوق، باور، ایمان، به دیگری تکیه‌کردن و غیره را می‌توان برای این مفهوم به کار گرفت. تالکوت پارسنز* جامعه‌شناس آمریکایی (۱۹۵۵) عامل ایجاد اتحاد و انسجام اجتماعی و ثبات و نظم را اعتماد می‌داند. به عقیده‌ی وی "اعتماد، این باور را در افراد ایجاد می‌کند که دیگران به‌منظور دستیابی به یک موقعیت گروهی از منافع شخصی دست می‌کشند." وی نظام منسجم را نظامی می‌داند که بتوان به عاملان آن در انجام وظایفشان اعتماد کرد که این امر خود به پایداری و نظم سیستم اجتماعی کمک می‌کند. (جواهری پور، ۱۳۹۰).

ژاک آتالی درباره‌ی مفهوم برادری می‌نویسد: «برادری مفهومی انسانی به ابدیت می‌دهد و برای هر نسلی فرصتی فراهم می‌آورد که خوشبختی خود را در خوشبختی دیگری بجوید و برای

*-Takott.Parsons

دیگری دنیایی بهتر از آنچه خود دریافت کرده باقی بگذارد» (آتالی، ۱۳۸۱: ۱۵۷). به این ترتیب می‌توان گوگری یا برادری را وحدت‌بخش شکاف‌های اجتماعی و پیوند دهنده‌ی فاصله‌ها تعریف کرد که در جامعه، صلح و صفا را جایگزین عدوات‌های دیرینه می‌کند.

از کارکردهای مهم گوگری در ایل بختیاری می‌توان به گسترش مهرورزی و محبت در بین مردم، رواج فرهنگ ایثار و فداکاری نسبت به یکدیگر، گسترش روحیه‌ی همدلی و تعاون (هیاری) در جامعه، ایجاد روحیه‌ی تحمل، بردباری، صلح و سازش و رعایت انصاف نسبت به دیگر هم‌وندان، تقویت هویت مشترک قومی و اسلامی و رفع اختلافات طایفه‌ای و عصیتهای ایلی اشاره کرد که در حوزه‌ی کلان آن، به تقویت وحدت ملی و افزایش قدرت ملت و حکومت می‌انجامد.

سنت گوگری یا برادری یکی از کارآمدترین راه‌ها برای اتحاد اجتماعی و همگرایی میان طوایف بختیاری و بهترین راه برای گریز از زیان‌های تفرقه و اختلاف است، چراکه در سایه‌ی آن، اتحاد و همدلی و همکاری معنا می‌یابد و با حفظ توازن اجتماعی و عدالت، کاهش فاصله طبقاتی رخ می‌دهد. به این ترتیب برای ایجاد چنین فضایی و برای رایج ساختن این آیین نیک، ابتدا نیاز است که به آسیب شناسی و کنترل عوامل برهم زننده‌ی روحیه‌ی گوگری در جامعه پرداخته شود و با شناسایی و تضعیف آن عوامل برهم زننده، سازوکارها و راه کارهایی برای احیای دوباره ی آیین گوگری در فرهنگ بختیاری اندیشیده شود و بر همه‌ی هم‌وندان بختیاری لازم است تا با اجرا و تقویت آن راه کارها در حفظ و صیانت از این روحیه‌ی سازنده کوشا باشند.

آسیب شناسی عوامل برهم‌زننده‌ی آیین گوگری

باحاکم شدن روحیه‌ی گوگری و برادری در کنش‌های اجتماعی تنش‌ها و اختلافات کاسته می‌شود و انسجام و وحدت اجتماعی شکل تازه‌ای به خود می‌گیرد و با استحکام و پایداری بیشتر این روحیه، جامعه می‌تواند رو به رشد و توسعه‌ی همه‌جانبه گام بردارد. با حاکم شدن روحیه‌ی برادری مشارکت و تعاون، مساوات، اعتماد و امنیت معنا پیدا می‌کنند که پایه و اساس رشد و توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی‌اند. از سوی دیگر با حاکم شدن روحیه‌ی گوگری آنچه بیش از سود و منفعت فردی حائز اهمیت است، منفعت جمعی و حاکم شدن سعادت و خوشبختی در

جامعه است که در پرتو آن منفعت فرد نیز افزایش می‌یابد و سبب می‌شود که جامعه با سرعت بیشتری به سوی رشد و توسعه‌ی همه‌جانبه گام بردارد.

در حوزه‌ی آسیب‌شناسی وضعیت برادری و عوامل برهم زنده‌ی آن در جامعه‌ی بختیاری عواملی با عنوان مفاهیم سلبی، شناسایی و مورد بررسی قرار می‌گیرد که به مثابه‌ی موانع و آفات تحقق فرهنگ برادری در جامعه محسوب می‌شوند و باید سازوکاری برای مقابله با آنها در نظر گرفته شود.

با نگاهی تاریخی می‌توان دریافت که ایل‌زدایی و فروپاشی نظام ایلی و اسکان اجباری با عنوان سیاست تخت‌قاچو کردن عشایر، که با حکومت رضاشاه آغاز شد، عصر جدیدی را در زندگی کوچ نشینی ایران و از جمله بختیاری‌ها به وجود آورد (نوروزی بختیاری، ۱۳۷۴: ۷۹). تغییر در قشربنده‌ی اجتماعی بختیاری‌ها بر اثر اعمال سیاست یکجانشینی دارای پیامدهایی از جمله کاهش همبستگی و وحدت قبیله‌ای، کم‌رنگ شدن تعصبات قومی و نظام خویشاوندی پدر تباری و سست شدن سنت‌ها و رسوم گذشته و گرایش به نوگرایی در ساخت اجتماعی بختیاری بود (الهیاری، ۱۳۹۰: ۳۴). همچنین امروزه رشد فکری و فرهنگی بختیاری‌ها، ساخت مدارس در مناطق بختیاری، مهاجرت به شهرها، ورود فناوری‌های جدید و رسانه‌های جمعی، کافی و پاسخگو نبودن خرده‌فرهنگ‌های قومی به نیازهای روز، سبب دور شدن بختیاری‌ها از نشانه‌های مادی و معنوی فرهنگ سنتی شده است (خسروی، ۱۳۷۰: ۸۵). همچنین علاوه بر علل ذکر شده، گرایش به فردگرایی در قرن جدید، سبب تضعیف بنیان آیین گوگری در میان طوایف گوناگون بختیاری شده است. حاکمیت نظام اداری و دولت مدرن به جای نظام خویشاوندسالاری، روی آوردن به مشاغل خدماتی و صنعتی به جای دامپروری و اقتصاد معیشتی که کار گروهی می‌طلبید، از دیگر عوامل کاهنده‌ی روحیه‌ی گوگری در میان هم‌وندان بختیاری به‌شمار می‌رود.

یکی از مهم‌ترین آسیب‌ها و عوامل برهم زنده‌ی وضعیت گوگری در میان بختیاری‌ها نزاع‌های دسته‌جمعی است. نزاع‌های دسته‌جمعی دارای سابقه‌ای دیرینه در میان ایل بختیاری است، دوید در این زمینه می‌نویسد: «دشمنی موجود در میان خاندان‌های مختلف سبب نفرت دیرینه-ای می‌شود و عطش سیری‌ناپذیر انتقام را همچنان شعله‌ور نگاه می‌دارد که احساس آن چون

افسانه‌ای مقدس از پدر به پسر، از طایفه به طایفه به میراث می‌ماند و تمام عواطف بشری را در سینه‌ی آنان می‌کشد» (دوبد، ۱۳۷۱: ۳۰۴).

آمار گسترده‌ی بروز نزاع‌های دسته‌جمعی بر سر املاک یکی از عواملی است که باعث بروز اختلافات دیرینه در میان بختیاری‌ها شده است. در بیشتر روستاها به علت به ثبت نرسیدن بسیاری از املاک، مشاعی بودن، وجود اسناد قدیمی و معامله‌شدن املاک با سندهای عادی، مشکلات زیادی به وجود می‌آید که گاه منشاء بروز نزاع‌های دسته‌جمعی است. به عنوان نمونه از ابتدای سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۸۹ تعداد ۲۳ نفر به دلایل غیرقابل توجیه و شرکت در نزاع های دسته‌جمعی جان خود را از دست داده‌اند که تخریب مزارع و سوختن ده‌ها باب منزل و مغازه و تشکیل پرونده‌های طویل‌المدت از دیگر پیامدهای ناگوار نزاع‌های دسته‌جمعی بوده است (زمانی، ۱۳۹۲: ۳).

شناسایی و تضعیف مفاهیم سلبی دیگر مانند غیبت، دشنام، تکبر، خودخواهی، کینه‌توزی، زورگویی، رشک، حسادت و عادات رفتاری نامناسب در مقابل تقویت مفاهیم ایجابی، که زمینه ساز شکل‌گیری روحیه‌ی گوگری هستند؛ از جمله ایمان، حُسن‌ظن، احترام، حُسن‌خلق، ایثار و فداکاری، دگرخواهی، تعاون و همیاری و... می‌توانند در جهت تقویت آیین گوگری گام موثری باشد. به این ترتیب با شناسایی عوامل برهم زننده‌ی روحیه‌ی گوگری می‌توان راه‌کارهایی را در راستای تقویت آن به کار بست.

راهکارهای تقویت روحیه‌ی گوگری در جامعه‌ی بختیاری

گوگری در طول تاریخ بختیاری یکی از عناصر بنیادین در برقراری نظم، اتحاد و تعامل اجتماعی در جامعه‌ی بختیاری به شمار می‌رفته است که در اثر افزایش اعتماد اجتماعی میان هم‌وندان شکل می‌گیرد و در افراد نهادینه می‌شود. اعتماد از پیش‌شرط‌های اساسی سنت گوگری است، تالکوت پارسنز (۱۹۵۵) عامل ایجاد اتحاد و انسجام اجتماعی و ثبات و نظم را اعتماد می‌داند. به عقیده‌ی وی "اعتماد، این باور را در افراد ایجاد می‌کند که دیگران به‌منظور دستیابی به یک موقعیت گروهی از منافع شخصی دست می‌کشند. وی نظام منسجم را نظامی می‌داند که بتوان به عاملان آن در انجام وظایفشان اعتماد کرد که این امر خود به پایداری و نظم سیستم

اجتماعی کمک می‌کند" (انعام، ۱۳۸۰: ۲۵). با بسط و گسترش فرهنگ اعتماد می‌توان به جای ارزش‌های منفی مانند دروغ، کلاهبرداری، چاپلوسی، نفاق و غیره، ارزش‌های اخلاقی مثبت مانند صداقت، راستگویی، انصاف، امانتداری، تعهد و شهامت جایگزین کرد و به عبارت دیگر به کالبد نیمه‌جان فرهنگ گوگری در جامعه‌ی بختیاری حیات دوباره بخشید.

براساس سنجش آماری، اعتماد اجتماعی شهروندان بختیاری شهرستان‌های استان چهارمحال بختیاری (شهرکرد، فارس، اردل، کوهرنگ، لردگان، بروجن) از لحاظ اعتماد بین شخصی و بنیادی که بیشتر در روابط اولیه و مبتنی بر شناخت است، دارای میزان اعتماد بالایی هستند (کتابی و دیگران، ۱۳۸۹: ۱۱۹). اعتماد شخصی و بنیادی با روحیه‌ی گوگری دارای رابطه‌ی معنی‌داری است به‌طوری‌که می‌توان میزان آمار بالای این اعتماد را خمیرمایه‌ی آیین گوگری در میان هم‌وندان بختیاری به‌شمار آورد و نسبت به احیای دوباره‌ی این آیین در میان مردم بختیاری علیرغم پراکندگی هم‌وندان در شهرها و روستاهای مختلف خوش‌بین بود. از این رو راه‌کارهایی برای تقویت این آیین نیک توصیه می‌شود.

۱- تقویت و ترویج فرهنگ اسلامی در میان زنان و مردان بختیاری

فرهنگ اسلامی به‌عنوان مهمترین مروج روحیه‌ی جمع‌گرایی و مخالف با روحیه‌ی خودخواهی و فردگرایی است. آموزش‌های دینی در بعد اعتقادی میان مردان و زنان بختیاری می‌تواند به نحو مؤثری فرهنگ برادری، تعاون و جمع‌گرایی را در باورهای آن‌ها جای داده و نهادینه کند، سپس با واسطه‌هایی از قبیل انجام فرایض دینی و شرکت در مناسک دینی و اجتماعی به تقویت آن بپردازد و به این ترتیب آموزه‌های اسلامی به تحکیم پیوندهای اجتماعی میان هم‌وندان بختیاری می‌انجامد. از این رو ایجاد زیرساخت‌های فرهنگی و گسترش فعالیت‌هایی در این زمینه می‌تواند در احیای سنت‌ها و روحیات و خلقیات مبتنی بر نوع‌دوستی و برادری موثر باشد.

۲- معرفی الگوها و مصادیق تاریخی، قومی و مذهبی

قوم بختیاری، قومی فرهنگ‌دوست و تاریخ‌فهم است که به سرگذشت و داشته‌های تاریخی خود اهمیت بسیار می‌دهد و آن را مایه‌ی افتخار و سربلندی خود می‌شمارد. از این‌رو یکی از

بهترین راه کارها برای احیای فرهنگ گوگری در جامعه بختیاری، معرفی الگوها و مصادیق و افتخارات تاریخی و قومی موجود در این زمینه در قالب برگزاری همایش های تاریخی، چاپ بروشور، نصب بنر، پوستر، دیوار نویسی، کتاب های اتوبوسی و... است. علاوه بر معرفی الگوهای قومی، با توجه به فرهنگ شیعی- اسلامی مردم بختیاری به معرفی نمونه های مذهبی مانند برگزاری عقد اخوت در صدر اسلام توسط پیامبر (ص) نیز پرداخته شود که پیشوایان دینی ما چگونه با برادران نسبی و دینی خویش رفتار می کردند.

۳. مبارزه با روحیه فردگرایی و خودخواهی و تقویت جمع گرایی

دگرخواهی، شالوده ای آیین گوگری و برادری است و یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر اعتماد اجتماعی است. برای چنین منظوری جامعه بختیاری باید روحیه دگرخواهی و احساس تعلق جمعی را در اعضایش تقویت کند.

در ادامه به صورت فهرستوار به پاره های راه کارهای موثر اشاره می شود:

- برپایی کارگاه های آموزشی توسط مقامات قضایی به منظور آشنا کردن مردم به راه کارهای قانونی برای احقاق حق به جای برپا کردن نزاع های طولانی و دامن دار که گاهی منجر به عواقب بسیار وخیم از جمله قتل می شود.

- منسوخ کردن رسم های ناپسند از جمله انتقام جویی های شخصی با پشتوانه های طایفه ای و رسم خین بس (خون بس) که به دلیل ازدواج اجباری و نادیده گرفتن شأن و شخصیت زن و خواست و اراده ای او همواره مورد انتقاد بوده است و موجب دلخوری، اختلاف و تفرقه میان خانواده هاست. می توان با پیروی از قوانین اسلامی و تقویت روحیه بخشش و نوع دوستی و برادری در میان هموندان بختیاری، به اتفاق و همدلی بیشتر دست یافت.

- فرهنگ سازی در زمینه حل اختلافات خرد توسط بزرگ تر خاندان، پیشکشوتان و ریش سفیدان و شورای اسلامی محل.

- تفکیک دقیق اراضی و مشخص نمودن مرزهای کشاورزی و صدور سند برای اراضی که مایه ی بروز خشونت و دشمنی های دیرینه شده است.

- ترویج روحیه‌ی توجه به آخرت و تقبیح دنیاپرستی و ترویج رسم نیک وصیت‌نامه‌نویسی و تقسیم آگاهانه‌ی ماترک (ارثیه) میان فرزندان خود قبل از مرگ برای از بین بردن اختلافات دیرینه‌ی ناشی از تقسیم ارث که موجب دشمنی‌های بسیار در میان اولاد طوایف مختلف شده است.

- استفاده از شبکه‌های تلویزیون استانی (مثل جهان‌بین، خوزستان و...) و شبکه‌های رادیویی محلی و سایت‌های اینترنتی برای تولید پیام‌های دیداری و شنیداری به‌منظور ترویج قانون‌گرایی و رعایت هنجارها، بیان فواید کار گروهی، تقویت فرهنگ دینی، نهادینه‌کردن حس تعاون و تقویت اعتماد اجتماعی.

- بهره‌برداری از ظرفیت سازمان‌ها مانند کانون‌ها و نهادهای مختلف و شخصیت‌های تأثیرگذار سیاسی اجتماعی بختیاری‌زبان و استفاده از مبلغان مذهبی برای برقراری ارتباط، ترویج آیین گوگری و احیای فرهنگ همدلی در میان بختیاری‌ها.

- اصلاح و یا حذف برنامه‌های رقابتی مدارس که مروج خودخواهی، اختلاف و تفرقه می‌باشد و جایگزین کردن با برنامه‌هایی که نیاز به کار گروهی دارد.

- معرفی راهبردهای موجود در متون دینی در مورد مخالفت با خودخواهی و تفرقه و تشویق به کار جمعی به کودکان و دانش‌آموزان بختیاری و ترویج دعای وحدت در جهت نهادینه‌کردن روحیه‌ی جمع‌گرایی.

- برقراری رابطه‌ی علمی بین مؤسسات آموزش عالی استان‌های بختیاری‌نشین و حمایت از پژوهش‌ها و مطالعات فرهنگی در راستای ایجاد فرهنگ برادری و استفاده‌ی مشترک از امکانات همدیگر.

- تبیین آثار و برکات آیین گوگری برای بانوان بختیاری به‌منظور نهادینه‌کردن این فرهنگ در روح و جان کودکان خود.

- جلوگیری از رواج طنز و شوخی‌های قومی و حذف حُب و بغض‌های کاذب و تحقیر دیگر طوایف بختیاری و مردم شهر و روستاهای همسایه.